

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ
ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ
ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали XLIX навчально-методичної конференції

м. Харків, 9 грудня 2015 року

Харків
ХНМУ
2015

УДК 378.091.26(062.552)
ББК 74.58(4УКР)
0-64

Редакційна колегія:

Марковський В.Д., Фоміна Л.В., Краснікова С.О., Логвінова Ж.І., Тітова Н.С.

0-64 Організаційно-методичне забезпечення системи внутрішнього моніторингу якості навчального процесу: стан та перспективи : матеріали XLIX навч.-метод. конф. / кол. авт. – Харків : ХНМУ, 2015. – 164 с.

Згідно з діючим Законом України «Про вищу освіту», якість вищої освіти – це «сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і обумовлює здатність задовольняти як особисті духовні й матеріальні потреби, так і потреби суспільства». Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, що відображає компетентність та відповідність до стандартів вищої освіти, в яких помітно зміщуються акценти в бік професійної компетентності випускників. Усе це неможливо реалізувати без системних змін у змісті управління освітою та вищою школою, зокрема медичною. Однією із таких системних змін є запровадження моніторингу якості освіти за всією освітньою вертикаллю, що забезпечує збір та аналіз відповідних даних про процеси навчання й розроблення подальших необхідних змін на основі цього аналізу. Комплексна система моніторингу дозволить оцінити динаміку та якість ключових компонентів медичної освіти, у тому числі зміст та умови освіти, методи викладання, академічну успішність, управління освітою, викладачів та представників адміністрації.

Статті, наведені у збірнику, дають можливість краще зрозуміти різноманітні педагогічні технології, які підвищують мотивацію студентів та сприяють активізації навчального процесу та покращанню якості освіти.

УДК 378.091.26(062.552)
ББК 74.58(4УКР)

© Харківський національний
медичний університет, 2015

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ НАЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ТЕОРЕТИЧНИХ КАФЕДРАХ І МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХНМУ

Ніколаєва А.О., Федоров В.О., Кривошапка О.В., Дуденко В.Г.

Метою реформування вищої освіти є створення привабливої та конкурентоспроможної національної системи вищої освіти України, інтегрованої у Європейський простір вищої освіти та Європейський дослідницький простір. Започаткований процес реформування вищої освіти став відчутною та значущою реалією для європейської спільноти. Громадяни усвідомили потребу у побудові всеохоплюючої та спрямованої у майбутнє Європи, зокрема на основі використання та зміцнення її інтелектуального, культурного, соціального, наукового та технологічного потенціалу.

Європейська інтеграція України передбачає реформування української вищої освіти. У зв'язку з цим, Міністерством освіти і науки презентовано проект Концепції розвитку освіти на період 2015–2025 років [1].

Контроль моніторинг якості має кілька аспектів: якість освіти (насамперед, це знання, уміння та способи вирішення завдань); якість методів навчання і виховання (це організація пізнавальної діяльності, мотивація пізнавальної діяльності, контроль за здійсненням навчальної діяльності); якість освіченості особи (засвоєння знань, умінь та навичок), якість освітніх послуг (кадрового, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення тощо).

Моніторинг результативності викладання передбачає перевірку якості діяльності викладача, організації навчального процесу, основним показником якого є професійна компетентність випускника. Цей контроль мусить бути проведений на кожному етапі, від викладача до деканату і ректорату і далі – до Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України [2].

Метою нашої роботи було проведення аналізу якості навчального процесу на теоретичних кафедрах І медичного факультету ХНМУ

Виходячи з поставленої ректоратом мети, працівниками деканату було проведено такі заходи:

- перевірка організації навчального процесу кафедрами, тобто формування навчального навантаження кафедр, наявність навчальних планів, робочих програм, графіків навчального процесу, відповідність змісту навчальних планів і робочих програм вимогам програм якості та Державним стандартам;

- якість розподілу навантаження між викладачами;

- відповідність розкладу занять логіці викладання кожної дисципліни; співвідносність елементів навчального процесу (лекцій, семінарів, лабораторних занять тощо),

- регулярний контроль дотримання розкладу занять викладачами і студентами ;

- комплектність і достатність методичного забезпечення дисциплін;

- контроль дотримання вимог щодо оформлення результатів поточного та підсумкового контролю;

- перевірка готовності навчально-методичної документації згідно з номенклатурою справ кафедр.

- достатність, регулярність і рівень організації поточного контролю (контроль якості знань студентів, якості навчального процесу,
- взаємовідвідування викладачами кафедр протягом навчального року всіх типів занять: лекції, практичні та лабораторні заняття, семінари, консультації тощо з занесенням висновків в журнал контролю відвідувань занять;
- контроль за проведенням відкритих занять, які повинні обговорюватися на засіданнях кафедр чи методичних семінарах з наявністю відповідних записів в журналі контролю взаємовідвідувань кафедр;
- здійснення контролю за своєчасним внесенням необхідної інформації до системи АСУ.

Також було перевірено наявність необхідних документів, впроваджених в практику цього року, які використовуються в процесі щоденної роботи.

Було з'ясовано, що ця документація в наявності та використовується в навчальному процесі. У зв'язку з переходом на кредитно-трансферну систему, згідно з навчальним планом, до циклу практичних занять уведено підсумкові заняття, відповідно до кількості тем в семестрі, а також іспити або диференційні заліки. Методична документація на всіх кафедрах перепрацьовується згідно з новими вимогами.

Практично усі кафедри, залежно від специфічних відмінностей, запровадили такі заходи:

- на кожному підсумковому занятті проводиться тестова частина (не менше 30 тестів за темами розділу) з результативністю 90,5%;
- на передостанньому занятті перед іспитом планується провести тестування всіх студентів за якірними тестовими завданнями, які включають усі теми – на кожному підсумковому занятті провести тестову частину навчальної дисципліни з результативністю 100%;
- постійно переглядається банк тестів і доповнюється тестами з бази центру тестування;
- періодично проводяться незалежні контрольні тестування студентів за якірними тестами;
- на кожному практичному занятті проводиться тестовий контроль за даною темою з використанням якірних тестів і обов'язковим результатом – 80% і більше, що дає основу для отримання позитивної оцінки з урахуванням усної відповіді студента.

Інноваційні технології, які використовують кафедри у поточному році, істотно відрізняються від минулорічних:

- у навчальному процесі викладачі кафедри української мови, психології та педагогіки використовують мультимедійні презентації, навчальні відеофільми, а також мережу Інтернет для пояснення нового матеріалу, деякі викладачі кафедри використовують на практичних заняттях кейс-технології навчання та технології Google mapping;
- на кафедрі біохімії створені мультимедійні лекції, використовуються презентації на практичних заняттях, для підвищення наочності навчання – фільми, наприклад «Синтез білка», «Згортання крові» тощо;
- на кафедрі патологічної анатомії проведено залучення студентів 3-го курсу до широкого засвоєння практичної патологічної анатомії – студенти в вільний час (по суботам) беруть участь у розтинах на базі 4-ї клінічної лікарні з повним аналізом розтину. Також студенти, за бажанням беруть участь у клініко-анатомічних конференціях та біоптичних дослідженнях.

На майбутнє планується розміщення та оновлення на Інтернет-сайті ХНМУ навчально-методичних матеріалів кафедр: тематичні плани лекцій і практичних занять, методичні розробки для студентів, тестів типу «Крок 1»; у зв'язку з переходом на чотирьохгодинні заняття та скорочення часу на вивчення дисципліни (кафедра біохімії) доцільно подовжити термін для самостійної роботи студентів, розробити та використовувати систему Інтернет-тренажерів, що дозволить студентам самостійно діагностувати свій рівень підготовки, ефективно використовувати варіанти тестів, зміст яких відповідає рівням контролю знань (залік, іспит, Крок 1), а також швидко знаходити йти необхідні теоретичні матеріали в поясненні тестових завдань; розробити індивідуальну структуру тестового контролю для окремих груп та факультетів відповідно до професійної орієнтації студентів з формуванням та використання режимів «Поточний контроль», «Семестровий контроль», «Іспит», «Ліцензійний контроль – Крок 1»; поліпшення матеріально-технічної бази навчального процесу та науково-дослідної роботи.

Висновки. Таким чином, можна зазначити, що кафедри факультету докладають необхідних зусиль для покращання навчального процесу в межах кредитно-трансферної системи, втілюють сучасні методи навчання та контролю успішності. Але навчання – це партнерський процес. Студенти, які є головною діючою особою цього процесу. Тому вкрай важливо, щоб на першому курсі навчання деканат та викладачі формували саме таке сприйняття подій та намагалися зробити зі студента саме партнера, а не антагоніста.

Література:

1. Стратегія формування освіти в Україні до 2020 року (проект).
2. Закон України № 1556-VII «Про вищу освіту» від 1.07.2014.

**ВДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ
ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ –
ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ**

Ніколаєва О.В., Шутова Н.А., Огнева Л.Г.

Якісна підготовка медичного працівника із сучасними досвідом – загальна мета медичного ВНЗ будь-якої країни, яка повинна відбуватися в умовах детальної систематизації надання теоретичних знань та професійних навичок з обов'язковим використанням сучасної моніторингової системи оцінювання.

Значним кроком змін у загальній системі оцінювання знань студентів у 2015–2016 навчальному році в ХНМУ стало створення автоматичної системи управління навчальним процесом (АСУ), яка надає можливість систематичного моніторингу якості навчального процесу. Тривалість використання цієї системи лише 2,5 місяця, однак уже зараз викладачами кафедри патологічної фізіології відзначаються не тільки певні труднощі роботи з системою, яка ще потребує вдосконалення, а й позитивні моменти, що сприяють підвищенню рівня організації навчального процесу та моніторингу якості успішності студентів. Серед таких позитивних моментів слід зазначити такі.

Маракушин Д.І., Чернобай Л.В., Кармазіна І.С., Ісаєва І.М., Васильєва О.В., Алексеєнко Р.В., Глоба Н.С. ЗАСТОСУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗІОЛОГІЯ» У ФОРМАТІ ECTS ДЛЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ	91
Марковський В.Д., Сорокіна І.В., Омельченко О.А., Мирошніченко М.С. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	93
Мартиненко Н.М. СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД Й УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ	95
Мінухін В.В., Замазій Т.М., Габишева Л.С. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ	98
Наконечна О.А., Жуков В.І., Стеценко С.О., Попова Л.Д. ВНУТРІШНІЙ МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ	100
Ніколаєва А.О., Кривошопка О.В., Федоров В.О., Стародубцев Д.С. ВНУТРІШНІЙ МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ЛІІ «КРОК 1»	102
Ніколаєва А.О., Федоров В.О., Кривошопка О.В., Дуденко В.Г. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ НАЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ТЕОРЕТИЧНИХ КАФЕДРАХ І МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХНМУ	104
Ніколаєва О.В., Шутова Н.А., Огнева Л.Г. ВДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ – ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	106

Навчально-наукове видання

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ
ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ
ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали XLIX навчально-методичної конференції

Відповідальний за випуск В.Д. Марковський

Формат А5. Ризографія. Ум. друк. арк.10,25.
Наклад 100 прим. Зам. № 15-3341.

Редакційно-видавничий відділ
ХНМУ, пр. Леніна, 4, м. Харків, 61022
izdat@knmu.kharkov.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавництв, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції серії ДК № 3242 від 18.07.2008 р.